

Oponentní posudek diplomové práce

Autor/ka DP: Kateřina Bittnerová
Název práce: Rozvíjení jazykových dovedností v hodinách anglického jazyka prostřednictvím dětské anglicky psané literatury
Oponent/ka: Mgr. Zénó Vernyik, Ph.D.

Hodnotící kritéria	Splňuje bez výhrad	Splňuje s drobnými výhradami	Splňuje s výhradami	Nesplňuje
A. Obsahová				
V práci jsou vymezeny základní a dílčí cíle, které jsou v koncepci práce patřičně rozpracovány. Cíle jsou adekvátně naplňovány.	☐	☐	☒	☐
Práce splňuje cíle zadání.	☐	☐	☐	☒
Studující využívá a kriticky vybírá primární a/nebo sekundární literaturu.	☒	☐	☐	☐
Práce má vymezen předmět, je využito odpovídajících metodologických postupů.	☐	☐	☒	☐
Výstupy výzkumných částí jsou adekvátně syntetizovány a je o nich diskutováno.	☐	☐	☒	☐
V práci je využita odborná terminologie a jsou vysvětleny hlavní pojmy.	☒	☐	☐	☐
V práci jsou formulovány jasné závěry, které se vztahují ke koncepci práce a ke stanoveným cílům.	☐	☐	☒	☐
B. Formální				
Práce vykazuje standardní poznámkový aparát a jednotný způsob citací v rámci práce, je typograficky jednotná.	☐	☒	☐	☐
Studující dodržuje jazykovou normu, text je stylisticky jednotný.	☒	☐	☐	☐
Text je soudržný, srozumitelný a argumentačně podložený.	☐	☐	☒	☐
C. Přínos práce*	☐	☐	☒	☐

Slovní hodnocení práce:

Diplomová práce Kateřiny Bittnerové vytýčila několik výzkumných cílů:

1. "vytvořit přehled teoretických poznatků o využití dětské anglicky psané literatury ve výuce anglického jazyka pro různé věkové kategorie, a to zvláště pro rozvoj jazykových dovedností" (6).

2. "Zmapování postavení dětské anglicky psané literatury v hodinách anglického jazyka za účelem rozvoje jazykových dovedností žáků v mateřských školách, 1.–2. ročnících ZŠ a 3.–5. ročnících ZŠ v rámci České republiky." (58)

3. "Vypracování pracovních listů využívajících dětskou anglicky psanou literaturu v hodinách anglického jazyka v MŠ, v rámci nepovinné výuky anglického jazyka v 1.–2. ročníku ZŠ a v rámci povinné výuky anglického jazyka v 3.–5. ročníku ZŠ." (58)

4. "Aplikace pracovních listů v praxi a jejich následná reflexe, tj. ověření funkčnosti a efektivity práce s dětskou anglicky psanou literaturou u daných věkových kategorií" (59).
5. A navíc "vytvořit vhodné nástroje ke zvýšení četnosti využívání dětské anglicky psané literatury v pedagogické praxi" (59).

Toto vše na základě souboru vzájemně se souvisejících úvah:

- a) "dětská anglicky psaná literatura ve výuce anglického jazyka [je] opomíjena" (60);
- b) "učitelé, kteří dětskou anglicky psanou literaturu nevyužívají, ji nevyužívají především z důvodu nedostatku podpůrných materiálů" (60);
- c) "pokud učitelé vůbec dětskou anglicky psanou literaturu využívají, jedinými formami práce, které využívají všichni tito učitelé, jsou vyprávění učitele, případně dramatizace."

Z těchto předchozích bodů pak plyne hypotéza diplomové práce: "pokud by [...] učitelům byly poskytnuty podpůrné materiály, pak by se využívání dětské anglicky psané literatury ve výuce anglického jazyka pro jakékoli věkové skupiny zvýšilo" (60).

Již na základě výše uvedených se dá konstatovat, a bohužel ani samotná práce tento úsudek nevyvrátí, že daný text se pokouší dosáhnout mnohem více než co je reálně možné v délce standardní pro diplomové práce. Přesně z tohoto důvodu se tudíž autorce podařilo plně dosáhnout jen cíle č. 1 a 3, a s výhradami cíl č. 4. Tyto tři však by bývaly bohatě stačily pro potřeby kvalifikační práce, a vlastně kdyby práce obsahovala jen části odpovídající těmto třem cílům, byla by mnohem kvalitnější a zdařilejší. Ač je to možná těžké si uvědomit, a ještě těžší podle toho konat, zde platí, že méně je často více.

Dotazníkové šetření, které bylo přidáno kvůli cíli č. 2, má celou řadu chyb, a to jak ve výběru vzorků respondentů (početem, (ne)reprezentativností, zaujatostí, apod.) tak v použitých dotaznících (obsahuje dotazy návodné, příliš obecné či nejasné). Pátým cílem práce se zabývá jen do hloubky konstatování domněnky, že pracovní listy vypracované ke splnění cílu č. 3 by případně mohly být vhodné ke zvýšení četnosti využívání dětské literatury v hodinách AJ. Bohužel však toto tvrzení nejenže zůstane ničím nepodloženo, ale je pouze obecné, a tím pádem víceméně nevyvratitelné. (Navíc by se nemělo řešit, jestli něco je vhodné k navýšení četnosti, ale jestli k takovému navýšení dojde, ale to by vyžadovalo další, daleko rozsáhlejší, a tentokrát i zdařilejší kvantitativní šetření.) V případě čtvrtého cíle sebereflexe i reflexe učitelů zůstává práce u povrchního konstatování pouhé možnosti využití daných materiálů v rámci hodiny, u (sebe)chvály a při zjišťování, zda se daná věc líbí či ne, k vyhodnocování, zda skutečně probíhá rozvoj dovedností či zda k osvojení jazyka nedojde, a to pravděpodobně proto, že nebylo vůbec určeno, co by se hodnotit mělo a na základě jakých kritérií.

Naopak kladně je možno ohodnotit rozsáhlou, systematickou a dobře syntetizovanou znalost odborné literatury, vhodný výběr dětských knih, a též samotné pracovní listy a jim odpovídající plány hodin.

Práce splňuje požadavky na udělení akademického titulu Mgr.:

ANO

Práci doporučuji k obhajobě:

ANO

Návrh klasifikačního stupně:

dobře

Náměty pro obhajobu:

Vaši respondenti většinou uvádějí následující dva důvody, proč nepoužívají dětskou literaturu do větší míry ve svých hodinách:

- 1) příliš časově náročná příprava takových hodin;
- 2) nedostatek finančních prostředků k nákupu knih.

Myslíte si, že to jsou pravdivé důvody, nebo spíše výmluvy, za které se dá schovat vlastní lenost? Např. Česká televize nabízí zcela zdarma pořad "Angličtina s Bílou paní" i s hotovými pracovními listy (a též i další příběhy):

<https://edu.ceskatelevize.cz/namet/anglictina-s-bilou-pani?vsrc=video&vsrclid=anglictina-s-bilou-pani-headless-in-love>

Nespočet materiálů též nabízí např. British Council:

<https://learnenglishkids.britishcouncil.org/>

Datum:

Podpis: _____

Oponentní posudek diplomové práce

Autor/ka DP: Kateřina Bittnerová
Název práce: Rozvíjení jazykových dovedností v hodinách anglického jazyka prostřednictvím dětské anglicky psané literatury
Oponent/ka: PhDr. Iva Koutská, Ph.D.

Hodnotící kritéria	Splňuje bez výhrad	Splňuje s drobnými výhradami	Splňuje s výhradami	Nesplňuje
A. Obsahová				
V práci jsou vymezeny základní a dílčí cíle, které jsou v koncepci práce patřičně rozpracovány. Cíle jsou adekvátně naplňovány.	☐	☒	☐	☐
Práce splňuje cíle zadání.	☐	☒	☐	☐
Studující využívá a kriticky vybírá primární a/nebo sekundární literaturu.	☒	☐	☐	☐
Práce má vymezen předmět, je využito odpovídajících metodologických postupů.	☒	☐	☐	☐
Výstupy výzkumných částí jsou adekvátně syntetizovány a je o nich diskutováno.	☐	☒	☐	☐
V práci je využita odborná terminologie a jsou vysvětleny hlavní pojmy.	☐	☒	☐	☐
V práci jsou formulovány jasné závěry, které se vztahují ke koncepci práce a ke stanoveným cílům.	☒	☐	☐	☐
B. Formální				
Práce vykazuje standardní poznámkový aparát a jednotný způsob citací v rámci práce, je typograficky jednotná.	☐	☒	☐	☐
Studující dodržuje jazykovou normu, text je stylisticky jednotný.	☒	☐	☐	☐
Text je soudržný, srozumitelný a argumentačně podložený.	☒	☐	☐	☐
C. Přínos práce *	☐	☒	☐	☐

Slovní hodnocení práce:

Cílem práce je dle autorky "zkoumat četnost využívání dětské anglicky psané literatury v hodinách anglického jazyka za účelem rozvoje jazykových dovedností" a "vytvořit soubor pracovních listů", které umožní využití dětské anglicky psané literatury pro tyto účely.

Z formálního hlediska je práce rozdělena na část teoretickou a na část praktickou. V teoretické části je poskytnuta definice dětské anglicky psané literatury a její žánry. Jsou představeny možnosti využití dětské anglicky psané literatury pro různé věkové skupiny a pro různé účely, tj. pro rozvoj poslechu, mluvení, čtení i psaní.

V praktické části jsou představeny výsledky dotazníkového šetření mezi učiteli, vlastní odučené plány hodin spolu s vypracovanými pracovními listy a jejich reflexe.

Jako nedostatek vidím:

- nezačlenění středního školního věku jako období cca 10-12 (v českém kontextu možno spojit i s obdobím povinné výuky cizího jazyka od 3. třídy) - je devinováno (viz Vágnerová 2005), ale autorka se rozhodla s tímto dělením nepracovat.

- poměrně obecnou pasáž kapitoly 1.2. Rozvoj jazykových dovedností, která mohla být již integrální součástí kapitoly 3.3. Rozvoj jazykových dovedností skrze dětskou literaturu

- ačkoli jsou části o charakteristice jednotlivých věkových skupin pro práci podstatné, domnívám se, že mohlo dojít k jejich zkrácení a většímu vztažení k práci s dětskou anglicky psanou literaturou, tj. k většímu zaměření se právě (a pouze) na tento aspekt. Stejně tak, ačkoli vnímám důležitost vztažení k RVP, jsou tyto informace spíše obecného rázu a nevztahují se na výuku anglického jazyka za použití dětské anglicky psané literatury. Práce je tak v mnohém ohledu spíše souhrnou metodickou příručkou.

I když je obsažen, chybí mi důraz na rozvoj dalších dovedností a znalostí, než jsou jazykové/řečové - viz otázky pro obhajobu. Také mi chybí rozlišení, kde se jedná o práci s dětskou literaturou, s literaturou a dětskou anglicky psanou literaturou.

Naopak velmi kladně hodnotím uvedení jak typů/žánrů dětské literatury, tak způsobů práce s nimi a jejich explicitní vztažení k jednotlivým dovednostem (mohlo být více propojeno) i s věkem žáka. Plus práci s nejnovějšími zdroji typu CEFR Companion Volume (2020). Pokud by autorka zkrátila obecněji zaměřené pasáže výše, mohla právě v kapitole 2.4. uvést více příkladů, více názorů, studie, které se zabývají jednotlivými žánry a jejich využitelností pro výuku, atp. Kladně hodnotím i kapitolu 3, kde se kapitoly 1 (žák a rozvoj jeho dovedností) a 2 (dětská literatura) prolínají v jedno.

V praktické části autorka poskytuje náhled na problematiku z různých úhlů pohledu, od učitelů, žáků i svůj vlastní. Velmi kladně hodnotím propojení již s výukou anglického jazyka v MŠ, kdy žák je vnímán jako osoba v čase se vyvíjející od předškolního po střední školní věk. V práci je také vidět neuvěřitelná energie, kterou autorka vložila do vytváření pracovních listů a jejich realizace v hodinách aj v různých věkových skupinách.

Oceňuji také grafické zpracování výsledků, kdy jsou vidět jak jednotlivé věkové kategorie, tak jejich srovnání, což činí zpracování velmi přehledným.

Důvodem pro výsledné hodnocení stupněm velmi dobře jsou především tyto nedostatky práce:

1) práce je příliš široce pojatá - žák MŠ, 1. - 2. období 1. st. ZŠ; výuka aj v MŠ, 1. - 2. období 1. st. ZŠ; rozvíjení (všech) řečových dovedností; dětská literatura; (dětská) literatura ve výuce aj; dětská anglicky psaná literatura ve výuce aj; dětská anglicky psaná literatura ve výuce aj pro žáky MŠ, 1.-2. období 1. st. ZŠ; dětská anglicky psaná literatura pro rozvoj (všech) řečových dovedností u žáků MŠ, 1. - 2. období 1. st. ZŠ

2) některé závěry práce mohou být zavádějící, mnohé pasáže jsou totiž platné spíše pro využití literatury (nejen dětské anglicky psané) ve výuce (nejen pro aj), jiné zase pro danou věkovou kategorii, atd., dohromady se tyto informace v práci ne vždy zcela prolínají.

Práce splňuje požadavky na udělení akademického titulu Mgr.:

ANO

Práci doporučuji k obhajobě:

ANO

Návrh klasifikačního stupně:

velmi dobře

Náměty pro obhajobu:

V RVP i v jeho revizích se hovoří o znalostech, dovednostech, kompetencích a gramotnostech. Uved'te, jaké konkrétní (nebo jejich příklady), jiné než jazykové/řečové, dětská anglicky psaná literatura u žáků - věk žáků si vyberte - rozvíjí.

Datum: 03.01.2023

Podpis: _____